

Industriaalinseneri taustaga Bovis'd on alati tõmmanud modernne kunst, arhitektuur ja primitiivskulptuuride väljendusjõud ning ühe Yucatani poolsaarele viinud reisi kaudu jõudis ta ka maia-kunsti, millest saigi alguse tema kui hõimukunstivahendajale. Gentleman kohtus Bovis'ga, et saada veidi rohkem aimu sellest alles tärkavast kunstituruvoolust. "Esmatähtis on see, et tehtaks vahet arhitektuuril ja primitiivkunstidel: esimene on seotud klassikalise kultuuriga ning tihti ka just kirjapandud kultuuriga, samas kui erinevad hõimukunstivormid seostuvad elavate inimestega ja suulise traditsiooniga, kuna need esemed mängisid ja mängivad suurt rolli erinevates rituaalides ning igapäevategemistes. Kõige vanemad esemed on kuni tuhande aasta vanused, näiteks Mali proto-Dogonid (minifiguurid), kuid suurem osa pärineb siiski 19. sajandist ja 20. sajandi algusest ning on seotud ühiskonna ootuspärase toimimisega ja selleks vajalike traditsioonidega: viljakoristus, matused, sisseõnnistamised, jahilkäigud..." Paris Tableau jooksul oli Alain Bovis' galerii väljapanek pühendatud hõimukunstis kasutatud materjalidele (puit, elevantiluu, metall, loomanahk, pigmentid) ning vormidele, nii liivlihvitud kui ka lakitud, äärmiselt rafineeritud või robustsetele.

Niinimetatud hõimupäevadel osalevate galeriide valik oli kirju. Flak galeriis toimus näitus "Objects Surrealistes", mis lähtus taieidest, mis on olnud inspiratsiooniks just surrealistidele: Paapua-Uus Guineast pärit Malagani kujukesed, André Bretonile ja Max Ernstile kalliks saanud Kachina nukukesed, Alaskalt pärit Eskimo-maskid (üks haruldane ja keerukas mask "Yupi'k" on saadaval 250 000 euro eest) ja Polüneesias pärit vidinakesed. Näitus Receptacles Pablo Touchaleaume'i galeriis esitles aga antiiksete hõimude rituaalides ja müütides kesksel kohal olevaid esemeid, näiteks Salomoni saartelt pärit rohkem kui kolme meetri pikkust puidust kanuukujulist tseremoniaalanumat, mis on senituntutest suurim ning kaunistatud pärlite, merekarpide, pigmentide ja abstraktsete joonistustega (saadaval 65 000 euro eest). "Mõned skulptuurid ja sümbolid, mida me hõimukunstis näeme, on universaalsed," selgitab Alain Bovis, "ka siis, kui nende vorm või stiil erinevate riikide ja kontinentide vahel erineb. Samamoodi on mingid üle maailma leiduvad näoilmed maskidel või skulptuuridel sarnased, kuid tähendavad erinevat asja: mõnes kultuuris on hambaid näitav nägu rõõmus ja naerev, teises sümboliseerib aga hirmu."

Kuus eraldusastet on tuntavad ka kunstimaailmas: kui Picassot inspireeris hõimukunst, siis kaasaegsed Aafrika kunstnikud lähtuvad tihti just Hispaania kunstnikust endast.

Kui Pariis kutsus primitiivkunsti austajaid enda manu kaks korda aastas (septembris toimub Saint-Germain-des-Prés'is taas "Parcours des mondes"), siis Londonist on saanud kaasaegse Aafrika kunsti meka. Seda peamiselt tänu oksjonimajale Bonhams, kes aastal 2009 alustas just selle valdkonna iga-aastase oksjoniga, mis on nüüdseks aasta-aastalt kuulsust kogunud. Loomulikult ei ole selle edu suhtes külmaks jäänud ka Tate Modern, mis on üks tundlikumaid tendentse jälgivaid ja järgivaid muuseumi ning mis alustas suure kaasaegse Aafrika kunsti kogumise lainega.

Kuid mitte ainult Bonhams ja Tate Modern pole Londoni staatuse taga. Mõni aeg tagasi pandi alus ka oktoobris toimuvale näitusele "1-54", mis käib seljakuti Johannesburgis toimuva iga-aastase "FNB Joburg Art Fair'iga". Bonhamsi direktor ja valdkonna-asjatundja Giles Peppiat möönab, et hõimukunsti ja kaasaegse Aafrika kunsti vahel pole otseseid kultuurilisi sidemeid, pigem võtab viimane snitti muudest kunstiajaloolistest suundadest. Küll aga joonistub kergelt välja kaudne side: Picasso oli tugevalt mõjutatud hõimukunstist, kaasaegsed Aafrika kunstnikud on aga just selle Hispaania kunstniku omale paljuski eeskujuks võtnud.

"Selle kunstisektori kolleksionäärid on pärit üle kogu maailma, kuid eriti just Aafrikast (Nigeeria, Keenia, LAV, Angola), ning tõusvaid Aafrika kunstitähhti toetavad lisaks Londonile ka mitmed huvitavad kunstigaleriid Lagos, Nairobi, Kaplinnas ja Luandas.

Meie oksjonid, mis võtavad vastu vaid taiesed, mille miinimumväärtus on 4200 eurot, on juba praeguseks saanud nautida väga palju suure tähtsusega taiesed: "New World Map", autoriks Ghanast pärit ja väga populaarne Al Anatsui (1944), müüdi lausa 759 000 euro eest. Samuti tuntud lõuna-aafriklase William Kentridge'i "Anti Waste" müüdi aga 382 000 euro eest. Järgmise oksjoni tippteosed on kindlasti kaks nigeerlase Benedict Chukwukadibia Enwonwu tööd "Anyanwu Simplifiedi" ja "Africa Dances", mille eeldatav väärtus on jääb 84 000 ja 126 000 euro vahele, ning nigeerlase Yusuf Grillo "Bata Drummers", mille eeldatav hind on 70 000–112 000 eurot.

Tundub, et Aafrika järgmiseks suureks kaubaartikliks pole enam mitte must kuld, vaid hoopis pikemaajalised ja humaansamad kunstitaiesed.

paristableau.com, bonhams.com

PARIS TRIBALI NÄITUSTEL

"SONGYE", 19. sajandi lõpust pärit kujuke Kongo Vabariigist, Galleria Ratton.

"NDOME", kilp, Galleria Renaud Vanuxem.

MASK "YUPI'K", umbes aastast 1880, Galleria Flak. Eeldatav hind: 250 000 eurot.